

Asia: VN/20785/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Vanhempainliitto ei kannata hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027. Indeksitarkistusten jäädyttämisellä on merkittäviä vaikutuksia pienituloisten lapsiperheiden toimeentuloon. Lisäksi hallitus on samaan aikaan tekemässä useita muita lakimuutoksia, jotka heikentävät pienituloisten perheiden toimeentuloa ja lisäävät lapsiperheköyhyyttä. Hallituksen suunnittelemat leikkaukset ovat yhteisvaikutuksiltaan kohtuuttomia heikommassa asemassa oleville lapsiperheille.

Hallituksen esityksestä sekä muista sosiaaliturvan heikennyksiä koskevista esityksistä puuttuvat kattavat lapsi- ja perhevaikutusten arvioinnit, eikä kokonaisarviota heikennysten yhteisvaikutuksista ole lakiesityksiä valmisteltaessa tehty. Näiden olisi pitänyt olla käytettävissä jo lausunтовaiheessa.

SOSTE ry:n tuoreet laskelmat osoittavat, että hallituksen suunnittelemat indeksijäädytykset sekä muut sosiaaliturvaan kohdistuvat leikkaukset lisäävät köyhyyttä. Pienituloisten määrä tulee kasvamaan vuonna 2024 noin 40 000 henkilöllä. Heistä noin 12 700 on lapsia.

Pienituloisuus lapsuudessa ja nuoruudessa on riskitekijä, jolla on moninaisia vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen. Lapsuudessa koetut toimeentulovaikkeudet ennustavat vaikeuksia koulunkäynnissä, suurempia talousvaikeuksia aikuisuudessa ja suurempaa sairaustaakkaa. Perusturvan heikentäminen ja ihmisten siirtäminen toimeentulotuen varaan lisäävät korjaavien palvelujen tarvetta ja julkisen talouden kuluja tulevaisuudessa. Tutkimukset osoittavat, että kun perheitä siirretään toimeentulotuelle, terveydenhuollon ja lastensuojelun kustannukset kasvavat.

Lapsilisään tehtävät korotukset ovat tervetulleita, mutta eivät kompensoi hallituksen suunnittelemaa sosiaaliturvan leikkauksia. Lapsilisän korotukset eivät auta kaikkein köyhimpiä perheitä, koska ne tulkitaan toimeentulotuessa tuloksi.

Hallitusohjelmassa luvataan edistää lapsimyönteistä politiikkaa ja toteuttaa lapsivaikutusten arvioinnit. Hallituksen sosiaaliturvaa koskevat esitykset ovat ristiriidassa tämän lupauksen kanssa. YK:n lapsen oikeuksien komitea on viimeisimmissä päätelmissään Suomen valtiolle (2.6.2023) suositellut, että Suomi välttää sosiaaliturvaetuuksien leikkauksia, jotka vaikuttavat köyhyyden ja syrjäytymisen vaarassa oleviin lapsiin sekä tehostaa edelleen politiikkaansa, jolla pyritään varmistamaan riittävä elintaso kaikille lapsille.

Ohtonen-Jones Saija
Suomen Vanhempainliitto ry